

บทที่ 5

สรุปและวิจารณ์ผลการทดลอง

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาการเจริญ และการพัฒนาของช่อดอกว่านมหาลาภ เพื่อประโยชน์ในการนำไปประยุกต์ใช้กับการผลิตหัวพันธุ์ และผลิตช่อดอกเพื่อการค้าในอนาคต ด้วยเหตุที่ได้มีแนวโน้มของความนิยมของการใช้ไม้ดอกชนิดนี้ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

การศึกษาแบ่งออกได้เป็น 2 ส่วนด้วยกัน กล่าวคือ การศึกษาการเจริญและการพัฒนาของช่อดอกจากหัวพันธุ์ เมื่อนำไปปลูกในแปลงเพื่อการตัดดอก และการศึกษาการปรับปรุงคุณภาพของช่อดอก หลังจากการตัดช่อดอกมาจากแปลงปลูก รวมถึงการศึกษาการเก็บรักษาช่อดอกที่ตัดมาจากแปลง เพื่อรอการจำหน่าย

การศึกษาในส่วนแรก เป็นการศึกษาที่มุ่งไปถึงผลของคุณภาพของหัวพันธุ์ ที่จะมีการพัฒนาของช่อดอกด้วยเหตุที่ว่านมหาลาภเป็น tunicate bulb ที่มีการสร้างช่อดอกไว้ภายในหัวเรียบร้อยแล้วในขณะที่หัวอยู่ในระยะพักตัว (เรวัตี, 2533) จากการตรวจเอกสารที่เสนอไว้ในบทที่ 2 จะเห็นได้ว่า ไม้ดอกประเภทหัวหลายชนิด จะมีขนาดต่ำสุดของหัวที่จะสามารถให้ดอกได้ และขนาดของหัวพันธุ์จะมีผลต่อการเจริญ และพัฒนาของดอกที่เติบโตจากหัวพันธุ์นั้น ๆ ในกรณีของว่านมหาลาภปัจจัยดังกล่าวจึงน่าจะมีผลไปในทิศทางเดียวกัน

การศึกษาขนาดของหัวพันธุ์ที่สามารถให้ดอกได้

ผลการศึกษาที่เสนอไว้ในข้อ 4.1 ของบทที่ 4 แสดงให้เห็นว่าหัวพันธุ์ของว่านมหาลาภที่มีขนาดเล็ก จะไม่มีการสร้างช่อดอกที่ใจกลางหัว และเมื่อนำหัวดังกล่าวไปปลูกหัวเหล่านั้นจะไม่ออกดอก หัวพันธุ์ที่ไม่สร้างช่อดอกจากการศึกษาครั้งนี้ คือ หัวพันธุ์ที่มีขนาดเส้นรอบวง 3.1-5.0 ซม ส่วนหัวพันธุ์ที่พบว่ามีการสร้างช่อดอกปรากฏที่ใจกลางหัว คือ หัวพันธุ์ที่มีขนาด

7.1-15.0 ซม แต่ในหัวพันธุ์ขนาด 7.1-11.0 ซม นั้น แม้จะพบว่าสามารถสร้างช่อดอกได้แต่ยังแสดงความถี่ของการสร้างดอกต่ำ คือ อยู่ในระหว่าง 2-5 หัว จากจำนวนหัวที่ใช้ศึกษา 10 หัว ดังนั้นหัวพันธุ์ขนาด 7.1-11.1 ซม จึงยังไม่สมควรที่จะแนะนำให้เป็นหัวพันธุ์ที่เป็นขนาดที่นำไปปลูกเพื่อผลิตช่อดอกในทางการค้า เนื่องจากจะก่อให้เกิดปัญหาของการขาดความสม่ำเสมอในการออกดอก

จากผลของการบันทึกจำนวนกาบใบต่อหัว และขนาดของช่อดอกที่ปรากฏที่ใจกลางหัวของหัวแต่ละขนาดที่สามารถสร้างดอกได้นั้น จะเห็นว่าจำนวนกาบใบต่อหัว และขนาดของช่อดอกภายในหัวจะเพิ่มเป็นอัตราส่วนกับขนาดของหัว จากข้อมูลนี้น่าจะนำมาพิจารณาถึงความสัมพันธ์กับการเจริญ และการพัฒนาของช่อดอกเมื่อนำหัวพันธุ์ไปปลูก ในแง่ของคุณภาพของช่อดอกในแปลงปลูกที่ว่า การใช้หัวพันธุ์ขนาดใหญ่ จะได้เปรียบในการให้ช่อดอกขนาดใหญ่กว่า และมีคุณภาพดีกว่าหัวพันธุ์ที่มีขนาดเล็กกว่า ด้วยเหตุที่มีกาบใบที่เป็นแหล่งสะสมอาหาร (จินทนา, 2533) มากกว่า และอาหารสะสมจากกาบใบเหล่านี้ น่าจะช่วยส่งเสริมการเจริญ และการพัฒนาของช่อดอกในระยะแรกได้ และอีกประการหนึ่งเมื่อพิจารณาจากภาพที่ 3 ซึ่งแสดงลักษณะปลายยอดของหัวที่มีการพัฒนาไปเป็นช่อดอกแล้วนั้น จะเห็นว่าหัวขนาดต่าง ๆ จะให้ขนาดของช่อดอกใหญ่เล็กแตกต่างกันไป หัวขนาดใหญ่กว่าจะให้ช่อดอกใหญ่กว่า และจะให้จำนวนดอกย่อยต่อช่อมากกว่า แม้ว่าจะไม่ได้บันทึกข้อมูลในด้านจำนวนดอกย่อยต่อช่อไว้ก็ตาม ซึ่งผลการทดลองและข้อคิดเห็นที่เสนอไว้สอดคล้องกับไม้ดอกประเภทหัวหลายชนิดที่กล่าวถึงไว้โดย Rees (1972)

จากผลการทดลองในแง่ของขนาดของหัวพันธุ์ น่าจะมีการศึกษาต่อไปในอนาคตเกี่ยวกับการผลิตช่อดอกจากหัวพันธุ์ขนาดต่าง ๆ ซึ่งจะมีขนาดของช่อดอกและจำนวนกาบใบในระยะเริ่มแรกแตกต่างกัน แต่ถ้านำไปปลูกในสภาพที่มีการดูแลรักษา ในลักษณะของการให้น้ำและให้ธาตุอาหารเพิ่มในระยะเริ่มแรกที่มีการแทงช่อดอกและการพัฒนาของช่อดอก ร่วมกับการพรางแสง อาจจะช่วยให้ได้ช่อดอกที่มีคุณภาพดีจากหัวพันธุ์ขนาดที่ไม่ใหญ่นักก็ได้ แต่ในแง่ของจำนวนดอกย่อยต่อช่อดอกนั้น การช่วยควบคุมสภาพแวดล้อมในการปลูกหัวพันธุ์ในขณะที่ให้ดอกอาจจะไม่มีผล เนื่องจากการสร้าง และการพัฒนาของดอกย่อยภายในช่อดอก ได้เกิดขึ้นเรียบร้อยแล้วตั้งแต่ช่วงระยะพักตัวของหัวพันธุ์ แต่อย่างไรก็ตามยังไม่มีการศึกษายืนยันว่า เมื่อช่อดอกมีการพัฒนาถึงระยะที่มี

ดอกย่อยครบสมบูรณ์แล้วนั้น หลังจากนั้นจะสามารถเพิ่มจำนวนดอกย่อยขึ้นมาได้อีกหรือไม่ จึง เป็นแง่
ที่น่าจะต้องทำการศึกษาต่อไป

ผลของการเก็บรักษาหัวพันธุ์ที่มีต่อการออกดอกของหัวพันธุ์

ว่านมหาลากเป็น ไม้ดอกประเภทหัวที่มีระยะพักตัว และระยะพักตัวจะหมดไปตาม
ธรรมชาติภายในระยะเวลา 1-2 เดือน (เรวัตติ, 2533) ในทางปฏิบัติผู้ปลูกเลี้ยงว่านมหาลาก
จะปล่อยให้หัวหมดระยะพักตัวตามธรรมชาติในดินด้วยเหตุที่ไม่ปรากฏว่ามี โรคหรือแมลง ในดินที่ร่าย-
แรงที่จะเป็นอุปสรรคต่อการเพิ่มปริมาณหัวและการพักตัวของหัวในดิน แต่ถ้าจะต้องมีการปลูกเลี้ยง
ว่านมหาลากเป็นการค้าต่อไปในอนาคต ผู้ปลูกเลี้ยงควรจะต้องปฏิบัติและดูแลหัวพันธุ์ เช่นเดียวกับ
ไม้ดอกประเภทหัวประเภทอื่น ๆ กล่าวคือ มีการขุดหัวขึ้นมาเก็บรักษาไว้ และนำเอาลงปลูกต่อเมื่อ
ถึงเวลาอันควร

วิธีการเก็บรักษาหัวพันธุ์ที่เกษตรกรทั่วไปปฏิบัติ คือการขุดหัวขึ้นมาจากดิน ทำความ
สะอาด และเก็บฝังไว้ในที่ที่มีการระบายอากาศดี ในสภาพของอุณหภูมิห้อง แต่การปฏิบัติเช่น
นี้จะเก็บรักษาหัวพันธุ์ไว้ไม่ได้นาน ด้วยเหตุที่หัวพันธุ์จะงอกเมื่อหมดระยะพักตัวตามธรรมชาติ และ
ถ้าไม่นำลงปลูกจะเกิดความเสียหายเนื่องจากหัวพันธุ์จะสูญเสียน้ำ และอาหารสะสม ซึ่งจะถูกนำไป
ใช้ในการเริ่มการเจริญเติบโตของหัวพันธุ์แม้จะยังไม่ได้นำลงปลูกในดินก็ตาม และหัวจะเหี่ยวและ
ผ่อไปในที่สุด ในเชิงการค้าถ้าจะรักษาหัวพันธุ์ จะเก็บรักษาไว้ในตู้ควบคุมอุณหภูมิและความชื้น
เพื่อที่จะยับยั้งการเจริญเติบโตของหัวพันธุ์ไว้ระยะหนึ่ง และเมื่อต้องการนำออกไปปลูกจึงนำออก
จากตู้เก็บรักษาดังกล่าว (ฉันทนา, 2533)

การทดลองเก็บรักษาหัวพันธุ์ว่านมหาลาก โดยการนำหัวพันธุ์ไปเก็บรักษาไว้ใน
ห้องเย็นที่ระดับอุณหภูมิ 5 °C และ 10 °C เปรียบเทียบกับการเก็บรักษาที่ระดับอุณหภูมิห้องนั้น
พบว่า หัวพันธุ์ที่เก็บรักษาที่ระดับอุณหภูมิห้องจะงอกและแทงช่อดอกออกมาจากหัวในสัปดาห์ที่ 2 และ
3 ของการเก็บรักษา ในขณะที่หัวพันธุ์ที่เก็บรักษาที่ระดับอุณหภูมิ 5 °C และ 10 °C ไม่มีการแทง
ช่อดอกออกจากหัวพันธุ์ในระหว่างการเก็บรักษา และเมื่อนำหัวไปศึกษาสภาพของช่อดอกภายในหัว
พบว่าช่อดอกภายในหัวยังอยู่ในสภาพปกติตลอดระยะเวลา 15 สัปดาห์ของการเก็บรักษา

แต่จากการทดลองนำหัวพันธุ์ที่เก็บรักษาที่ระดับอุณหภูมิ 5 °ซ และ 10 °ซ ไปปลูกทดสอบในแปลงปลูกนั้น พบว่าหัวพันธุ์ที่เก็บรักษาที่อุณหภูมิระดับ 5 °ซ เมื่อนำไปปลูกทดสอบไม่แทงช่อดอก แต่จะมีการแทงหน่อใบขึ้นมา เมื่อชุดหัวพันธุ์เหล่านั้นมาผ่าดูพบว่าช่อดอกที่ใจกลางหัวฝ่อหมดทุกหัว ไม่มีการพัฒนาต่อเหนือดิน จึงทำให้น่าพิจารณาว่าการเก็บรักษาหัวพันธุ์ว่านมहालगไว้ที่อุณหภูมิต่ำมากจนเกินไป อาจจะเป็นสาเหตุให้เกิดความเสียหายของเนื้อเยื่อบางส่วนได้ (chilling injury) โดยเฉพาะส่วนของช่อดอก ซึ่งสอดคล้องกับที่ Rees (1972) ได้กล่าวถึงในเชิงวิจารณ์ว่า ไม้ดอกประเภทหัวที่เติบโตได้ดีในเมืองร้อนนั้นการเก็บรักษาหัวไว้ที่อุณหภูมิต่ำมาก ๆ อาจจะทำให้เกิดความเสียหายต่อหัวได้ ในส่วนของการทดลองกับหัวที่เก็บรักษาไว้ที่ระดับอุณหภูมิ 10 °ซ นั้น เมื่อนำไปปลูกจะสามารถให้ดอกได้ แม้ว่าจะพบว่าหัวพันธุ์บางส่วนเกิดการเน่าเสียไปก็ตาม ซึ่งเป็นข้อคิดที่จะต้องปรับปรุงในด้านเทคนิคบางประการในการเก็บรักษาหัวระยะยาว เพื่อให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

ในแง่ของการเก็บรักษาหัวพันธุ์ไว้ที่ระดับอุณหภูมิ 10 °ซ นั้น เมื่อพิจารณาจากคุณภาพของช่อดอกที่ได้จากแปลงปลูกในสภาพธรรมชาติ จะเห็นได้ว่า หัวพันธุ์ที่มีขนาดใหญ่จะให้ช่อดอกที่ยาวกว่าช่อดอกจากหัวพันธุ์ขนาดเล็ก และขนาดความยาวของช่อดอกจะเริ่มลดลงในสัปดาห์ที่ 8 ของการเก็บรักษาหัวพันธุ์ (ภาพที่ 9) ซึ่งสอดคล้องกับการลดลงของคุณภาพของช่อดอก เป็นสิ่งที่น่าจะต้องพิจารณาว่าการเก็บรักษาหัวพันธุ์ว่านมहालगเพื่อการผลิตช่อดอกนอกฤดูเวลานั้น ถ้าจะเก็บไว้นาน ๆ ควรจะต้องมีการศึกษาต่อไปเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของระยะเวลาในการเก็บรักษา กับคุณภาพของช่อดอกที่ได้เมื่อนำหัวพันธุ์ออกปลูก ด้วยเหตุที่อุณหภูมิในระดับ 10 °ซ นั้น น่าจะสูงเกินไปสำหรับการเก็บรักษาเป็นระยะเวลานาน ในแง่ของการชั่งการเจริญเติบโตของหัวภายในห้องเก็บ แต่ถ้าจะใช้อุณหภูมิต่ำถึง 5 °ซ ก็จะทำให้เกิดความเสียหาย

อนึ่ง ในการนำหัวพันธุ์ออกจากห้องเก็บรักษาที่ 10 °ซ ไปปลูก น่าจะต้องมีกรรมวิธีในการกระตุ้นให้หัวพันธุ์งอกช่อดอกเร็วขึ้น เนื่องจากหัวพันธุ์ที่ทำการทดลองใช้เวลาจากปลูกจนถึงแทงช่อดอกยาวนานพอสมควร (ภาพที่ 8) น่าจะต้องมีการศึกษาการใช้อุณหภูมิสูงในการกระตุ้นหัวพันธุ์ก่อนจะนำไปปลูก ดังที่เป็นวิธีปฏิบัติในไม้ดอกประเภทหัวหลาย ๆ ชนิด เป็นต้นว่า แกลดีโอลิส ฟรีเซีย และ ทิวลิป เป็นต้น (ฉันทนา, 2533)

ในส่วนของการศึกษาการปรับปรุงคุณภาพของช่อดอกภายหลังการเก็บเกี่ยวนั้น เป็นการศึกษาที่สืบเนื่องมาจากการศึกษาของเรวัต (2533) ซึ่งพบว่าว่านมหาลาภ มีช่อดอกที่ดอกย่อยทยอยกันบานตั้งแต่ดอกย่อยที่มีขนาดใหญ่ที่สุด ไปจนถึงดอกย่อยที่มีอายุน้อยและขนาดเล็กกว่า เมื่อช่อดอกบานอยู่กับต้น ดอกย่อยจะสามารถบานได้ถึงดอกสุดท้าย แต่เมื่อตัดมาปักแจกัน ดอกย่อยจะบานได้ไม่หมดทั้งช่อ ดอกที่มีอายุน้อยและขนาดเล็กจะไม่บาน แต่ถ้าหากปักช่อดอกในน้ำยาที่มีส่วนผสมของน้ำตาลจะช่วยทำให้ดอกตูมขนาดเล็กบานในแจกันได้ ซึ่งจะให้แนวคิดในการศึกษาเพิ่มเติมในแง่ของการตัดช่อดอกในขณะที่ดอกยังตูมอยู่ แล้วทำให้ดอกตูมบานในน้ำยาภายหลังการตัด เพื่อที่จะช่วยลดปัญหาเรื่องการบรรจุหีบห่อและการขนส่ง การศึกษาในส่วนนี้จึงเป็นการศึกษาถึงส่วนผสมของน้ำยาที่เหมาะสมต่อการช่วยปรับปรุงการบานของดอกย่อยในช่อดอก รวมไปถึงการศึกษากาหาระยะของการตัดช่อดอกที่เหมาะสม

การศึกษาผลของความเข้มข้นของน้ำตาลในน้ำยา

จากผลการทดลองพบว่า การใช้น้ำยาที่มีน้ำตาลเข้มข้น 10% จะให้ผลดีกว่าความเข้มข้น 2% และ 5% ในทุกแง่ของการปรับปรุงคุณภาพของช่อดอกที่ทำการวัดผล และการใช้น้ำยาที่มีน้ำตาลนั้น สามารถปรับปรุงคุณภาพของช่อดอกที่ตัดในระยะดอกตูมได้ถึงระยะ B1 โดยที่มีความแตกต่างจากช่อดอกที่ตัดในระยะ B3 น้อยมาก ซึ่งผลการทดลองนี้สอดคล้องกับของเรวัต (2533)

การศึกษาผลของสารเคมีบางชนิดที่มีคุณสมบัติเฉพาะทางในน้ำยาที่มีน้ำตาล

การเลือกใช้ซิลเวอร์ไนเตรทเป็นส่วนผสมในน้ำยาที่มีน้ำตาล 10% และ 8-HQS 300 สตล นั้น เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของน้ำยา ด้วยเหตุที่ซิลเวอร์ไนเตรทมีคุณสมบัติในการยับยั้งการทำงานของเอนไซม์ อันเป็นสาเหตุของการเสื่อมสภาพของเซลล์ ทำให้สามารถชะลอการเสื่อมสภาพของเนื้อเยื่อพืชได้ (Reid et al., 1980)

ผลการทดลองพบว่าถึงแม้ว่าจะมีความแตกต่างทางสถิติให้เห็นในผลการทดลอง แต่ความแตกต่างดังกล่าว จะเป็นความแตกต่างเพียงเล็กน้อยที่พิจารณาแล้วจะไม่คุ้มค่ากับต้นทุนการเตรียมน้ำยา จะเห็นผลได้ชัดเจนบ้างในแง่ของอายุการปักแจกันของช่อดอก (ตารางที่ 14) ว่าการใช้ซิลเวอร์ไนเตรท ที่ความเข้มข้นต่าง ๆ จะให้อายุการใช้งานของช่อดอกยาวนานกว่าเมื่อไม่ได้ใช้ 1-2 วัน โดยเฉลี่ย

การเพิ่มอลูมิเนียมซัลเฟตลงในน้ำยา มุ่งที่จะให้สารเคมีชนิดนี้เพิ่มประสิทธิภาพของน้ำยาในแง่ของการช่วยยับยั้งการเจริญของจุลินทรีย์ และช่วยให้ปากใบบางส่วนปิด เพื่อช่วยลดการคายน้ำของกลีบดอก (Baker, 1977) แต่การทดลองจะเห็นว่าอลูมิเนียมซัลเฟตไม่มีผลต่อการช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของน้ำยาที่มีน้ำตาล 10% ร่วมกับ 8-HQS 300 สดล อย่างเด่นชัดเลย

ในแง่ของการใช้กรดอินทรีย์ในน้ำยาเพื่อการช่วยลด pH ของน้ำยา ซึ่งจะช่วยลดการอุดตันของท่อลำเลียงภายในก้านช่อดอกอันเกิดจากจุลินทรีย์นั้น Durkin (1979) และ van Meeteren (1978) รายงานไว้ว่า การใช้กรดซิตริกจะช่วยปรับสมดุลของน้ำในดอก และช่วยลดการอุดตันของก้านดอกไม้ได้ จากการทดลองครั้งนี้พบว่า กรดอินทรีย์ที่ใช้ใน กรดซิตริก ให้ผลดีกว่ากรดเบนโซอิก ซึ่งประสิทธิภาพของกรดอินทรีย์แต่ละชนิดอาจจะแตกต่างกันได้เมื่อใช้กับดอกไม้แต่ละชนิด ดังสรุปไว้โดย Halevy and Mayak (1981) แต่อย่างไรก็ตาม ในกรณีของช่อดอกว่านมหาลาภความแตกต่างในแง่ของการช่วยปรับปรุงช่อดอกในแจกันของกรดอินทรีย์ นับว่ายังไม่เด่นชัด

การศึกษาการใช้โคเนติน ซึ่งมีคุณสมบัติในการชลอกการแก่ของเนื้อเยื่อพืช โดยการเพิ่มโคเนตินลงไปใต้น้ำยาที่มีน้ำตาล 10% และ 8-HQS 300 สดล นั้น แม้ว่าจะมีความแตกต่างทางสถิติในการช่วยให้ช่อดอกที่ระยะการพัฒนาที่ B2 มีอายุการปักแจกันยาวนานขึ้น แต่ก็มีความแตกต่างเพียงเล็กน้อย และนอกจากนี้โคเนตินไม่ได้แสดงประสิทธิภาพในการช่วยปรับปรุงคุณภาพของช่อดอกในแง่อื่น ๆ แต่จากการสังเกตจะพบว่าช่อดอกในกลุ่มที่ใช้โคเนตินที่ระดับความเข้มข้นต่าง ๆ จะไม่พบการหักพับของก้านช่อดอกตลอดการทดลอง ซึ่งต่างกันอย่างเห็นได้ชัดกับการไม่ใช้โคเนติน ทั้งนี้อาจจะเป็นการแสดงผลโคเนตินในการช่วยเพิ่มการดูดน้ำ และคงสภาพความเต่งของเซลล์ในก้านช่อดอก (Mayak and Halevy, 1974)

โดยสรุปจากการศึกษาการใช้น้ำยากับช่อดอกว่ามหาลาภจะกล่าวได้ว่า ในการเก็บเกี่ยวช่อดอกว่ามหาลาภ สามารถจะตัดช่อดอกในระยะดอกตูมได้ตั้งแต่ระยะ B1 ขึ้นไป โดยที่ จะมีความแตกต่างเพียงเล็กน้อยจากการตัดระยะการพัฒนาดอกอื่น ๆ และการตัดในระยะดอกตูมจะต้องใช้น้ำยาปักแจกันช่วยในการปรับปรุงการบานของช่อดอก และน้ำยาที่เหมาะสมคือ น้ำยาที่มีน้ำตาล 10% ร่วมกับ 8-HQS 300 ๗ตล ในขณะที่สารออกฤทธิ์ที่ทดลองคือ ซิลเวอร์ไนเตรท อลูมิเนียม ซัลเฟต กรดอินทรีย์ ไคเนติน ไม่มีผลในการช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของน้ำยาอย่างเด่นชัด

ในด้านการศึกษากันรักษาช่อดอกเพื่อรอการจำหน่ายนั้น ในขั้นแรกได้พิจารณาถึง การเก็บรักษาช่อดอกที่อุณหภูมิต่ำ โดยใช้อุณหภูมิของตู้เก็บ 2 °C ทำการทดลองร่วมกับการทำพัลซึ่ง ช่อดอกก่อนเก็บรักษา

ผลการทดลองปรากฏว่าการทำพัลซึ่ง จะให้ผลแตกต่างกับการไม่ทำพัลซึ่งค่อนข้างน้อย และไม่คุ้มต่อการปฏิบัติ ส่วนการเก็บรักษาที่อุณหภูมิ 2 °C นั้น ให้ผลเสียมากกว่าผลดีต่อคุณภาพของ ช่อดอกหลังจากนำดอกออกมาจากการเก็บรักษา และที่เห็นชัดเจนคือ ช่อดอกที่เก็บใน 2 °C นาน 4 วัน จะเสียหายใช้งานไม่ได้เลย ทั้งนี้คงจะเป็นเพราะระดับอุณหภูมิที่ 2 °C ต่ำเกินไป สำหรับการเก็บรักษาช่อดอกว่ามหาลาภ จึงทำให้เกิด chilling injury ดังที่ Halevy and Mayak (1981) ได้กล่าวถึงในการเก็บรักษาดอกที่เติบโตได้ดีในเขตร้อน แล้วนำไปเก็บรักษาที่อุณหภูมิต่ำ มาก ๆ ซึ่งเหตุการณ์เช่นนี้เกิดกับเกลดิโอลส์ในลักษณะเดียวกัน ดังรายงานไว้โดย โสระยา (2531)

ในส่วนของการเก็บรักษาช่อดอกที่อุณหภูมิต่ำนั้น ให้ค่าความแตกต่างที่น่าสนใจ กล่าวคือ การเก็บรักษาที่อุณหภูมิต่ำ 2 วัน ให้คุณภาพของช่อดอกในแจกันไม่แตกต่างจากการไม่ เก็บรักษา กล่าวคือตัดช่อดอกมาแล้วปักแจกันทันที การทดลองนี้น่าจะมีการศึกษาซ้ำ เพื่อยืนยันผล การศึกษา ซึ่งถ้ายืนยันได้จะเป็นข้อมูลที่มีประโยชน์ว่าการเก็บรักษาช่อดอกว่ามหาลาภนั้นสามารถ เก็บรักษาแบบแห้ง โดยเก็บไว้ที่อุณหภูมิต่ำ แต่ก่อนการเก็บรักษาควรจะให้ก้านช่อดอกได้รับน้ำ เสียก่อน